

FYLKESTINGSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
008/2021	Fylkesrådet	19.01.2021
005/2021	Fylkestinget	22.02.2021
	Komite for plan og økonomi	22.02.2021

Nye varslingsrutiner

Sammendrag

Det har blitt utarbeidet forslag til nye varslingsrutiner som skal gjelde for ansatte i Nordland fylkeskommune. Rutinene er utformet i tråd med lovendringene som fremkommer i arbeidsmiljøloven kapittel 2A og anses å ivareta de forpliktelser som fremkommer av gjeldende lovverk. Saken omhandler også videreføring av ordningen med fylkestingets kontor som fylkeskommunens varslingssekretariat og fullmakt til fylkesrådet til å inngå ny avtale med eksternt varslingsorgan. For andre enn fylkeskommunens ansatte videreføres ordningen med varsling via nettsidene.

Bakgrunn

Dagens varslingsrutiner ble behandlet av fylkestinget i sak 122/14. Det ble da fattet følgende vedtak:

1. Fylkestinget vedtar «Retningslinjer for varsling av kritikkverdige forhold i Nordland fylkeskommune»
2. Fylkestinget vedtar «Saksbehandlingsregler ved varsling av kritikkverdige forhold i Nordland Fylkeskommune»
3. Fylkestinget delegerer til fylkesrådet myndighet til å inngå avtale med et eksternt organ for behandling av varsler som gjelder politiske ombud, fylkesrevisjonen og kontrollutvalgets sekretariat.
4. Fylkestinget ber fylkesrådet om å utarbeide og å publisere relevant informasjon om varslingsordningen.

På bakgrunn av at ordningen med fylkesrevisor opphørte fra 01.02.20, ble varslingsrutinene gjenstand for behandling i fylkesrådet i FR-sak 4/20 hvor følgende ble vedtatt:

1. Fylkesrådet vedtar at fylkestingets kontor inntil videre skal ivareta den rollen som fylkesrevisoren hittil har hatt som Nordland fylkeskommunes varslingssekretariat.
2. Fylkesrådet anbefaler at det snarest mulig fremmes en sak til fylkestinget om organisering av fylkeskommunens varslingsordning.

3. Fylkesrådets vedtak gjøres med hjemmel i kommunelovens § 11-8, jfr. reglement for delegering av myndighet fra fylkestinget, pkt. 3.1.

Som følge av dette vedtaket, samt AMU-sak 012/2019 hvor det ble vedtatt at Nordland fylkeskommunes varslingsrutiner bør revideres, ble det opprettet en arbeidsgruppe bestående av tre representanter fra HR, fylkeshovedverneombud, leder for fylkestingets kontor, leder av dokumentasjonssenteret og hovedtillitsvalgt. Arbeidsgruppen har sammen utarbeidet et forslag til nye rutiner. Disse rutinene har vært til behandling hos AMA den 22.10.20 hvor det ble fattet vedtak om at:

AMA slutter seg til «Varslingsrutine for Nordland fylkeskommune» og fremholder at HR bør gis myndighet til å påse at rutinen til enhver tid samsvarer med gjeldende lovverk.

Det skal undersøkes om innkomne saker som ikke blir klassifisert som varsler av ledelsen kan registreres og rapporteres via Websak.

Problemstilling

Som følge av endringene gjort i arbeidsmiljøloven kapittel 2A foreligger det et behov for å revidere de gjeldende rutinene for varsling i Nordland fylkeskommune. De nye rutinene skal legge til rette for at de ansatte sier ifra når de får kjennskap til kritikkverdige forhold og at varsel håndteres på en trygg og hensiktsmessig måte. Rutinene skal være i tråd med gjeldende lovverk, og de etiske retningslinjene som gjelder for Nordland fylkeskommune.

På bakgrunn av endringene gjort innad i Nordland fylkeskommune er det nødvendig å klarere hvem som skal ivareta rollen som varslingssekretariat. Det må i tillegg ses nærmere på hvem rutinen skal rette seg mot, samt hvordan ordningen for eksternt varslingsorgan for fremtiden skal organiseres.

Drøfting

1. Varslingsrutinens målgruppe

Det fremkommer av arbeidsmiljøloven kapittel 2A om varsling, at enhver arbeidstaker skal ha rett til å varsle om kritikkverdige forhold i arbeidsgivers virksomhet. Arbeidsgiver har plikt til å ha rutiner for behandling av slike varsler, og det stilles krav om at rutinene skal være utformet skriftlig på en måte som ikke begrenser arbeidstakers rett til å varsle. I rutinene skal arbeidstaker oppfordres til å varsle om kritikkverdige forhold, det skal gis informasjon om hvordan man kan varsle og det skal gjøres rede for arbeidsgivers saksbehandling av varslings saker.

For andre enn fylkeskommunens egne ansatte, foreslås det ingen endringer i fremgangsmåten for varsling. Enhver kan dermed fortsatt varsle i eget skjema via nettsidene til Nordland fylkeskommune. Varselet kommer inn via varslingssekretariatet som bruker den samme rutinen som om varselet kom fra en ansatt. Det er videre inntatt i «Rutiner for saksbehandling av varslings saker i

Websak» at disse varslene skal behandles på samme måte som varsel fra ansatte.

2. Valg av varslingssekretariat

Fra 01.01.20 ble fylkesrevisjonen og deres ansatte overført til KomRev Nord AS, som et ledd i virksomhetsoverdragelse. Fylkesrevisjonen hadde oppgaven som varslingssekretariat i Nordland fylkeskommune. Det innebar blant annet at de mottok og videresendte varsler til rette saksbehandler i fylkeskommunen, samt sendte ut svar til varsler. Denne funksjonen er valgt videreført, men lagt til fylkestingets kontor. Dette ble ansett som hensiktsmessig på bakgrunn av at fylkestingets kontor ikke inngår i linjeorganisasjonen som styres av fylkesrådet, men rapporterer direkte til fylkesordføreren.

Det anses formålstjenlig at denne ordningen videreføres. Sekretariatet skal ikke saksbehandle varsler, men håndtere varslene som kommer inn via nettsidene eller på annen måte. Varslingssekretariatet skal videresende varslene til rette fylkesdirektør eller eksternt varslingsorgan. Dette gjelder uavhengig om varselet kommer via ansatt eller en utenfor fylkeskommunen.

3. Eksternt varslingsorgan

I forbindelse med gjeldende rutiner for varsling ble det inngått avtale med et eksternt varslingsorgan som skal behandle varsler på politiske tillitsvalgte, kontrollutvalgets sekretariat og fylkesrevisor i Nordland fylkeskommune. Det ble da inngått en avtale med en eksternt person som fikk i oppgave å ivareta denne rollen for fylkeskommunen. Dette anses å være en sårbar løsning, blant annet fordi alt av personopplysninger må sendes per post og at det er usikkert i hvilken grad plikten til dokumentasjon ivaretas da det ikke er inntatt en klausul om arkivering i gjeldende avtale. På bakgrunn av dette bør det vurderes om det skal inngås en avtale med et større fagmiljø for å sikre at ordningen for eksternt varsling er i tråd med gjeldende lovverk, da særlig personopplysningsloven og arkivloven. I den nye avtalen må arkivansvaret avklares.

Dersom det skal inngås en ny avtale med eksternt varslingsorgan må oppdraget legges ut på anbud.

4. Endring i rutinen

I etterkant av at forslaget til de nye varslingsrutinene ble behandlet i AMA den 20.10.20, har det oppstått et behov for å gjøre mindre endringer i innhold og ordlyd. Dette gjelder siste avsnitt i «Varsling til varslingssekretariatet» hvor det foreslås at ordlyden endres fra:

Gjelder varselet fylkesrådets medlemmer, politiske ombud eller kontrollutvalgets sekretariat skal varslingssekretariatet videresende saken til et eksternt kontrollorgan som overtar videre behandling. Kontrollorganets konklusjon sendes til varslingssekretariatet som igjen er ansvarlig for å informere de involverte parter

om sakens utfall.

Til:

Gjelder varselet fylkesrådets medlemmer, politiske ombud, varslingssekretariatet eller fylkesdirektør skal varslingssekretariatet videresende saken til et eksternt varslingsorgan som overtar videre behandling. Varslingsorganets konklusjon sendes til varslingssekretariatet som igjen er ansvarlig for å informere de involverte parter om sakens utfall.

Bakgrunnen for endringene er at funksjonen som kontrollutvalgets sekretariat ble overført til K-sekretariatet 01.11.20, og skal derfor ikke lenger omfattes av fylkeskommunens varslingsrutiner. Videre anses det som hensiktsmessig at eksternt varslingsorgan også skal benyttes dersom et varsel er rettet mot en fylkesdirektør. Ordlyden «kontrollorgan» endres til «varslingsorgan», på grunn av ønske om at ordlyden i rutinen skal være konsekvent.

5. Saksbehandlingsrutiner og registrering av varsel

Da saken om nye varslingsrutiner ble behandlet i AMA-sak 28/2020 ba AMA om at det undersøkes om innkomne saker som ikke blir klassifisert som varsler av ledelsen kan registreres og rapporteres via Websak. På bakgrunn av det er det foretatt følgende endring i rutinen ordlyd fra:

Fylkeskommunal rapportering på varsling (antall varsel via varslingssekretariatet)

Varslingssekretariatet utarbeider årlig en orientering om antall mottatte varsler og status på saksgang. Orientering om varslingssaker sendes til fylkesrådet, kontrollutvalget og Arbeidsmiljø- og administrasjonsutvalget (AMA).

Til:

Fylkeskommunal rapportering på varsling

Varslingssekretariatet utarbeider årlig en orientering om antall mottatte varsler og status på saksgang. Dette gjelder også for varslingssaker som faller utenfor varslingsrutinenes virkeområde. Orientering om varslingssaker sendes til fylkesrådet, kontrollutvalget og Arbeidsmiljø- og administrasjonsutvalget (AMA).

Det er inntatt en nærmere redegjørelse for registrering av varsel i «Rutiner for saksbehandling av varslingssaker i Websak» som er vedlagt saken.

Medvirkning

I løpet av prosessen har rutinene vært sendt på e-post til høring hos fylkesdirektørene, fylkesrådsleders kontor, fylkesadvokatene, utvalgte personalledere ved videregående skoler, fylkestannhelsesjef og de tillitsvalgte. I tillegg har rutinene blitt drøftet i medbestemmelsesmøte, og anses nå å ha bred tilslutning.

Varslingsrutinene har også vært drøftet i AMA i sak 028/2020, hvor det ble fattet vedtak om at utvalget tilslutter seg forslaget til ny rutine og at HR bør gis myndighet til å påse at rutinen til enhver tid samsvarer med gjeldende lovverk.

Det er bedt om skriftlige innspill fra fylkeskommunens medvirkningsorganer, dvs. rådet for personer med funksjonsnedsettelse, eldrerådet og ungdommens fylkesråd. Det har ikke kommet innspill til saken fra noen av disse.

Fylkesrådets vurdering

Ved å revidere rutinene for varsling vil en sørge for at Nordland fylkeskommunes forpliktelser som arbeidsgiver ivaretas. Det er ønskelig å ha rutiner som er utformet slik at de ansatte føler seg oppfordret til å si fra om kritikkverdige forhold, og at de kan være trygge på at varsel blir behandlet på en hensiktsmessig måte. Dette innebærer at rutinen for saksbehandlingen av et varsel skal være tydelig, og at den ansatte skal være sikker på at det ikke vil få negative konsekvenser dersom vedkommende velger å varsle. For å sikre at dette er tilfellet finner fylkesrådet det hensiktsmessig at rutinene for varsling oppdateres og at det inngås en ny avtale for eksternt varslingsorgan.

Fylkesrådet finner det videre hensiktsmessig at ordningen for varsling for andre enn ansatte i Nordland fylkeskommune, videreføres med eget skjema og informasjon på nettsidene. Disse varslene håndteres av varslingssekretariatet på lik linje som varsel fra ansatte.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Økonomiske og personalmessige konsekvenser

Saken vil kunne medføre positive personalmessige konsekvenser i form av at de nye rutinene er utformet på en måte som oppfordrer til å varsle om kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Det vil nødvendigvis også måtte gjennomføres tiltak for å gjøre ansatte, ledere, tillitsvalgte og verneombud bevisst på rutinens innhold, for eksempel gjennom opplæring, nyhetsbrev eller webinar. Det kan i tillegg tenkes at de nye rutinene vil bidra til mer effektiv saksbehandling og noe mindre tids- og ressursbruk på varslingssaker. Videre må nettsidene til Nordland fylkeskommune oppdateres slik at andre enn ansatte også får oppdatert informasjon på hvordan en kan varsle.

Hva gjelder økonomiske konsekvenser er det vanskelig å anslå resultatet av en anbudskonkurranse for anskaffelse av eksternt varslingsorgan. Det antas likevel at kostnadene ikke vil være av betydelig karakter.

Andre konsekvenser

Saken vurderes å ikke ha særskilte konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming, bygningsmessige forhold, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Nordland fylkesting vedtar rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i Nordland fylkeskommune.
2. Fylkesrådet skal påse at varslingsrutinene til enhver tid er i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.
3. Fylkesrådet gis myndighet til å inngå ny avtale med eksternt varslingsorgan.
4. Ordningen med fylkestingets kontor som varslingssekretariat videreføres som en permanent løsning.

Bodø den 19.01.2021

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Svein Øien Eggesvik
fylkesråd for finans og organisasjon
sign

19.01.2021 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

22.02.2021 Fylkestinget

Plan og økonomi komiteens innstilling ble lagt frem av saksordfører Mona Nilsen, Arbeiderpartiet:

1. Nordland fylkesting vedtar rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i Nordland fylkeskommune.
2. Fylkesrådet skal påse at varslingsrutinene til enhver tid er i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.
3. Fylkesrådet gis myndighet til å inngå ny avtale med eksternt varslingsorgan.
4. Ordningen med fylkestingets kontor som varslingssekretariat videreføres som en permanent løsning.

Votering i plenum

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt med 45 stemmer.

FT 005/2021

Vedtak

1. Nordland fylkesting vedtar rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i Nordland fylkeskommune.
2. Fylkesrådet skal påse at varslingsrutinene til enhver tid er i samsvar med gjeldende lov- og avtaleverk.
3. Fylkesrådet gis myndighet til å inngå ny avtale med eksternt varslingsorgan.
4. Ordningen med fylkestingets kontor som varslingssekretariat videreføres som en permanent løsning.

Vedlegg

Tittel

Varslingsrutine for Nordland fylkeskommune
Rutiner for saksbehandling av varslingssaker i WebSak
Innspill fra Eldrerådet i FT-sak 0052021

DokID

1945
1946
50922